The investigations on Gedimino Street

In 2009, UKM conducted an investigation during the reconstruction of Gedimino Street (Utena). A 4 m^2 test pit was excavated at the traffic light installation site. A grey cultural layer began at a depth of 1.64–1.95 m under the pavement, road surface, and sand fill layers. Due to hindering water and collapsing walls, it was only excavated down to 2.2 m. After the excavation of the test pit, an 86 m x 50 cm x 70 cm electric cable trench (43.5 m^2) was surveyed. In a 24.75 m^2 area under the pavement, road surface, and sand fill layers, a grey or black cultural layer, the upper part of which was excavated up to a thickness of 20 cm, was discovered. In 9 m^2, no cultural layer was reached, and in 8 m^2 it had been destroyed. Six trenches (a total of 184.7 m^2) were excavated at the site of the water – sewer line trenches (Fig. 1). In 179.3 m^2 a grey or black cultural layer was found. Its least thickness was 30 cm. The greatest thickness of the cultural layer was not clear since sterile soil was not reached everywhere. In 6.5 m^2 no cultural layer existed and in 4.4 m^2 it had been destroyed by digging. The cultural layer contained animal bones, sherds of thrown ceramics, glass shards, iron artefacts (Fig. 3), a wooden bung from a barrel (Fig. 4), and a bone net needle (Fig. 2). The finds are characteristic of the late 19th – early 20th century.

Dalius Ribokas

Tyrimai K. Ladygos gatvėje

2009 m. UKM tyrė vandentiekio–nuotekų tranšėjų vietas K. Ladygos gatvėje. Magistralinės nuotekų tranšėjos vietoje išilgai gatvės buvo iškastos 5 perkasos (1–4 ir 8). Įvadų vietose skersai gatvės iškastos dar 5 perkasos (5–7, 9–10) ir vienas šurfas (I). Magistralinė nuotekų trasa buvo palaipsniui lenkiama esamos vandentiekio trasos link, todėl jos neperkastas plotas tiriamose perkasose mažėjo.

Perkasa 1 kasta į ŠV nuo nuotekų šulinio, esančio K. Ladygos ir Kęstučio gatvių sankryžoje. Jos ilgis 18 m, plotis 2 m (plotas 36 m^2). Jos vietoje viršuje buvo 15 cm storio asfaltas. Perkasos pradžioje, 6 m^2 plote po asfaltu buvo 15 cm storio supiltos skaldos sluoksnis. 30 cm gylyje prasidėjo perkasimas – juoda žemė, maišyta su smėliu ir žvyru. Perkasimo storis perkasos pradžioje buvo 1,3 m. 1,6 m gylyje čia prasidėjo supiltas gelsvas žvyras. ŠV kryptimi perkasimas plonėjo ir baigėsi už 3 m į ŠV nuo perkasos pradžios. Likusioje perkasos dalyje, 30 m^2 plote, po asfaltu buvo grindinys iš 10–17 cm skersmens akmenų. Po grindiniu aptiktas 26–42 cm storio supilto gelsvo smėlio sluoksnis. 56–72 cm gylyje prasidėjo 6–20 cm storio juodas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo 72–78 cm gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlis. Kultūriniame sluoksnyje rasta XVIII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 2 kasta į ŠV nuo perkasos 1 ŠV krašto. Ji 31 m ilgio, 2,5 m pločio (plotas 77,5 m^2). Jos vietoje viršuje buvo 15–20 cm storio asfaltas, po kuriuo 57,2 m^2 plote perkasos PV pusėje aptiktas grindinys iš 8–15 cm skersmens akmenų. Po juo buvo 25–50 cm storio supilto gelsvo ir pilko su griuvenomis maišyto smėlio sluoksniai. 55–80 cm gylyje prasidėjo 6–32 cm storio juodas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo 60–105 cm gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlis. 20,3 m^2 plote perkasos ŠR pusėje po asfaltu buvo 15 cm storio

supiltos skaldos sluoksnis, po kuriuo 30 cm gylyje prasidėjo vandentiekio tranšėjos užpylimas – žvyras, nedaug maišytas su juoda žeme. Šio užpylimo storis buvo 1,3 m. 1,6 m gylyje prasidėjo supiltas gelsvas smėlis. Kultūriniame sluoksnyje rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 3 kasta į ŠV nuo perkasos 2 ŠV krašto. Ji 19 m ilgio, 2,5 m pločio (plotas 47,5 m^2). Viršuje buvo 15–20 cm storio asfaltas, po kuriuo 9 m^2 plote perkasos PV pusėje aptiktas grindinys iš 10–15 cm storio akmenų. 15,5 m ilgio atkarpoje nuo perkasos pradžios po grindiniu buvo 10–30 cm storio supilto gelsvo ir pilko su griuvenomis maišyto smėlio sluoksniai. 38–40 cm gylyje prasidėjo 7–20 cm storio juodas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo 45–70 cm gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlis. 4,5 m ilgio atkarpoje nuo perkasos 15,5 m iki jos ŠV krašto iškart po grindiniu buvo juodas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo įžemis – gelsvas smėlis – pasiektas 55 cm gylyje. 38,5 m^2 plote perkasos ŠR pusėje po asfaltu buvo 15 cm storio supiltos skaldos sluoksnis. 30 cm gylyje čia prasidėjo vandentiekio tranšėjos užpylimas – žvyras, nedaug maišytas su juoda žeme. Šio užpylimo storis buvo 1,3 m. 1,6 m gylyje prasidėjo supiltas gelsvas smėlis. Kultūriniame sluoksnyje rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 4 kasta į ŠV nuo perkasos 3 ŠV krašto. Ji 19 m ilgio. Perkasa 15 m ilgio atkarpoje į ŠV nuo jos pradžios buvo 2,5 m pločio. 1 m ilgio atkarpoje nuo perkasos 16 ir 17 m ji praplatėjo iki 3 m ir tokia išliko iki jos ŠV krašto. Tokiu būdu bendras perkasos 4 plotas sudarė 49,25 m^2. Perkasos viršuje buvo 20 cm storio asfaltas, po kuriuo 2,5 m pločio perkasos ŠR dalyje (47,5m^2 plote) aptiktas 15 cm storio supiltos skaldos sluoksnis. 35 cm gylyje prasidėjo vandentiekio tranšėjos užpylimas – juoda žemė su smėliu ir žvyru. Šis užpylimas buvo 1,3 m storio. 1,65 m gylyje prasidėjo supiltas gelsvas žvyras. Perkasos praplatinime, 1,75 m^2 plote, po asfaltu buvo grindinys iš 8–12 cm skersmens akmenų, po kuriuo aptiktas 15–25 cm storio juodas kultūrinis sluoksnis. Po juo 45–55 cm gylyje prasidėjo įžemis – gelsvas smėlis. Kultūriniame sluoksnyje rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 5 kasta į ŠR nuo pirmojo nuotekų šulinio naujojoje trasoje ŠR krašto. Jos ilgis 5,4 m. Perkasos plotis 2 m ilgio atkarpoje į ŠR nuo jos pradžios buvo 2 m, o 3,5 m ilgio atkarpoje nuo perkasos 3 m iki jos galo – 1,5 m. Tokiu būdu bendras perkasos 5 plotas sudarė 9,1 m^2. 1,8 m ilgio atkarpoje į ŠR nuo perkasos pradžios viršuje buvo 15 cm storio asfaltas. Toliau 1,5 m ilgio atkarpoje nuo 1,8 iki 3,3 m viršuje buvo šaligatvis iš 5 cm storio betoninių plytelių. Likusioje 2,1 m ilgio atkarpoje iki perkasos galo buvo 10 cm storio velėna. Po asfaltu aptiktas 15 cm storio supiltos skaldos sluoksnis, po kuriuo 30 cm gylyje prasidėjo vandentiekio tranšėjos užpylimas – žvyras, nedaug maišytas su juoda žeme. Užpylimas 1,3 m ilgio atkarpoje į ŠR nuo perkasos pradžios buvo 80 cm storio. 1,1 m gylyje prasidėjo supiltas gelsvas smėlis. Nuo 1,3 m iki perkasos galo po asfaltu, šaligatviu ir velėna buvo 40–80 cm storio perkasimas, po kuriuo 70–85 cm gylyje prasidėjo įžemis – gelsvas smėlis su moliu. Perkasos ŠV krašte, nuo 1,3 iki 2,15 m, 65–75 cm gylyje 0,3 m^2 dydžio plote aptiktas juodas kultūrinis sluoksnis. Jame rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 6 kasta į ŠR nuo antrojo nuotekų šulinio naujojoje trasoje ŠR krašto. Ji 4,2 m ilgio, 1,35 m pločio (plotas 5,57 m^2). 1,8 m ilgio atkarpoje į ŠR nuo perkasos pradžios viršuje buvo 15 cm storio asfaltas, po kuriuo aptiktas 15 cm storio supiltos skaldos sluoksnis. 30 cm gylyje prasidėjo vandentiekio tranšėjos užpylimas – žvyras, nedaug maišytas su juoda žeme. Užpylimo storis siekė 80 cm. 1,1 m gylyje prasidėjo supilto gelsvo žvyro sluoksnis. 1,5 m ilgio atkarpoje nuo 1,8 iki 3,3 m viršuje buvo šaligatvis iš 5 cm storio betoninių plytelių. Po šaligatviu rastas 0,3–1,6 m storio perkasimas – pilka žemė su smėliu, po kuriuo 0,35–1,65 m gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlis su moliu. 90 cm ilgio atkarpoje nuo 3,3 m iki perkasos galo viršuje buvo 10 cm storio velėna, po kuria rastas 45–50 cm storio perkasimas. 50–55 cm gylyje čia prasidėjo įžemis – gelsvas smėlis su moliu. Perkasime rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 7 kasta į PV nuo antrojo nuotekų šulinio naujojoje trasoje. Ji 5,8 m ilgio, 2 m pločio (plotas 11,6 m^2). 3,3 m ilgio atkarpoje į PV nuo perkasos pradžios viršuje buvo 15 cm storio asfaltas, po kuriuo aptiktas grindinys iš 10–15 cm storio akmenų. 25–30 cm gylyje prasidėjo perkasimas – pilka žemė su smėliu. 3,3 m ilgio atkarpoje nuo perkasos pradžios perkastos žemės sluoksnis suplonėjo nuo 80 cm iki 45 cm. Įžemis – gelsvas smėlis perkasos pradžioje pasiektas 1 m gylyje, o už 3,3 m į PV nuo perkasos pradžios – 75 cm gylyje. 1,9 m ilgio atkarpoje nuo 3,3 iki 5,2 m viršuje buvo šaligatvis iš 5 cm storio betoninių plytelių, po kuriuo rastas 5 cm storio betono sluoksnis. 10 cm gylyje prasidėjo 50–75 cm storio perkasimas, po kuriuo 60–85 cm gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlis. Perkasime rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 8 kasta į ŠV nuo perkasos 4 ŠV krašto. Ji 26 m ilgio, 3 m pločio (plotas 78 m^2). 2,35 m ilgio atkarpoje į ŠV nuo perkasos pradžios viršuje buvo 20 cm storio asfaltas, 23,65 m ilgio atkarpoje nuo 2,35 m iki jos ŠV krašto – 25 cm storio asfaltas. Visoje perkasoje 2,5 m pločio ruožu į PV nuo perkasos ŠR krašto po asfaltu buvo 15 m storio supiltos skaldos sluoksnis, po kuriuo 35–40 cm gylyje prasidėjo vandentiekio tranšėjos užpylimas – žvyras, nedaug maišytas su juoda žeme. Šis užpylimas buvo 1,3 m storio. 1,65–1,7 m gylyje prasidėjo supiltas gelsvas smėlis. Perkasimo plotas perkasoje 8 sudarė 65 m^2. Perkasos PV pusėje, 50 cm pločio ruožu į ŠR nuo perkasos PV krašto, po asfaltu aptiktas grindinys iš 8–15 cm skersmens akmenų. 28–40 cm gylyje prasidėjo 5–12 cm storio supilto gelsvo smėlio sluoksnis, po kuriuo 40–45 cm gylyje pasiektas 15–18 m storio juodas kultūrinis sluoksnis. Po juo 55–63 cm gylyje prasidėjo įžemis – gelsvas smėlis. Kultūrinis sluoksnis perkasoje 8 buvo išlikęs 13 m^2 plote. Jame rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Perkasa 9 kasta į PV nuo trečiojo nuotekų šulinio naujojoje trasoje. Perkasa 6,75 m ilgio, 2 m pločio (plotas 13,5 m^2). 3,7 m ilgio atkarpoje į PV nuo perkasos pradžios viršuje buvo 25 cm storio asfaltas, po kuriuo rastas grindinys iš 15–20 cm storio akmenų. 40–45 cm gylyje prasidėjo iki 14 cm storio supilto gelsvo smėlio sluoksnis. Po juo 46–62 cm gylyje aptiktas juodas kultūrinis sluoksnis. Jis 60 cm ilgio atkarpoje į PV nuo perkasos pradžios sustorėjo nuo 26 iki 46 cm. 80 cm gylyje perkasos pradžioje ir 1 m gylyje už 60 cm į PV nuo perkasos pradžios prasidėjo įžemis – gels-

vas smėlis.1 m ilgio atkarpoje nuo 0,6 iki 1,6 m kultūrinis sluoksnis suplonėjo iki 7 cm. Įžemis čia pasiektas 62 cm gylyje. 1,6 m ilgio atkarpoje nuo 1,6 iki 3,2 m kultūrinio sluoksnio storis buvo 4–8 cm. 65–70 cm gylyje prasidėjo įžemis – gelsvas smėlis ir rausvas priemolis. 50 cm ilgio atkarpoje nuo 3,2 iki 3,7 metro kultūrinis sluoksnis sustorėjo nuo 8 iki 27 cm. Už 3,2 m į PV nuo tranšėjos pradžios įžemis prasidėjo 60 cm, o už 3,7 m – 72 cm gylyje. 2,1 m ilgio atkarpoje nuo 3,7 iki 5,6 m viršuje buvo šaligatvis iš 5 cm storio betoninių plytelių, po kuriomis aptiktas 5 cm storio betono sluoksnis. 10 cm gylyje čia prasidėjo gelsvas smėlis, maišytas su juoda žeme. Šio sluoksnio storis siekė 25–80 cm. 35–90 cm gylyje prasidėjo 20–75 cm storio juodas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo 1,05–1,1 m gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlis. 1,15 m ilgio atkarpoje nuo 5,6 metro iki jos PV krašto viršuje buvo 35 cm storio dirvožemis. Po juo esantis juodas kultūrinis sluoksnis suplonėjo nuo 70 cm iki 65 cm. 1,05–1 m gylyje čia prasidėjo įžemis – gelsvas smėlis. Kultūriniame sluoksnyje rasta XVI a. pabaigos – XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių, XVI a. pabaigos čerpių fragmentų bei gyvulių kaulų.

Perkasa 10 kasta į ŠR nuo perkasos 8 ŠV krašto. Perkasa 5,5 m ilgio, 2 m pločio (plotas 12,5 m^2). 3 m ilgio atkarpoje į ŠR nuo perkasos pradžios viršuje buvo 25 cm storio asfaltas, po kuriuo aptiktas 15 cm storio supiltos skaldos sluoksnis. 40 cm gylyje čia prasidėjo vandentiekio tranšėjos užpylimas – žvyras, nedaug maišytas su juoda žeme. Šio sluoksnio storis siekė 90 cm. 1,3 m gylyje prasidėjo supiltas gelsvas žvyras. 2,5 m ilgio perkasos dalyje nuo 3 metro iki jos galo viršuje buvo šaligatvis iš 5 cm storio plytelių, po kuriuo aptiktas 1,4 m storio perkasimas – juoda žemė su smėliu ir griuvenomis. 1,45 m gylyje prasidėjo įžemis – rausvas priemolis. Perkasime rasta XVII–XIX a. žiestos keramikos ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

3x2 m (6 m^2) dydžio ***šurfas I*** kastas į ŠR nuo trečiojo nuotekų šulinio naujojoje trasoje. Po 20 cm storio asfaltu, 5 cm storio betoninėmis šaligatvio plytelėmis buvo iki 1,1 m storio perkasimas – juoda žemė su smėliu ir griuvenomis. Perkasime rasta XIX a. žiestos keramikos, koklių ir stiklo šukių bei gyvulių kaulų.

Iš viso K. Ladygos gatvėje ištirtas 345,02 m^2 plotas.

The investigation on K. Ladygos Street

In 2009, UKM excavated ten trenches and one test pit (a total of 345.02 m^2) on K. Ladygos Street in Utena. Five trenches (1–4 and 8, a total of 288.25 m^2) were excavated at the site of the main sewer line trench. A cultural layer was found in 97.95 m^2. In 190.3 m^2 it had been dug out and carried away in laying the water lines. At the lead-in sites, another five trenches (5–7 and 9–10) and a test pit (a total of 49.95 m^2) were excavated. A cultural layer was found in 13.8 m^2. In 13.2 m^2 it had been dug out and carried away, and in 22.95 m^2 it had been destroyed by digging. The cultural layer and dug soil contained fragments of late 16th–19th-century thrown ceramics, roof tiles, and glass as well as animal bones.